

AINO RÄDYN JA TAPIO HÄMÄLÄISEN RAHASTO

Tukea varttuneille tieteen- ja taiteenharjoittajille

Rahasto perustuu filosofian tohtori Aino Rätyn-Hämäläisen (s. 31.8.1929) ja teatterineuvos Tapio Hämäläisen (18.6.1922–28.1.2008) testamenttiin ja edistää eläkeiän saavuttaneiden tieteellistä ja taiteellista toimintaa. Vuonna 2009 perustettu rahasto tukee 50 vuoden kuluttua perustamisestaan kaikkea suomalaista tiedettä ja taidetta.

Eemil Tapio Hämäläinen syntyi Uukuniemellä sekatyömies Heikki Hämäläisen ja Emma Katri Suomalaisen perheeseen. Hänellä oli isovelji ja kaksi sisarta. Hämäläisen ura alkoi työn ohella Elannon Näyttämöltä. Hän opiskeli näyttelijäntyötä Eino Salmelaisen kurssilla 1940–1941 ja oli sen jälkeen jatkosodassa automiehenä. Sodan jälkeen Hämäläinen näytteli Jyväskylän, Kemin, Kuopion ja Hämeenlinnan kaupunginteattereissa. Tampereen Työväen Teatterissa hän työskenteli vuodesta 1959, Suomen Kansallisteatterissa 1965–1979 ja Turun kaupunginteatterissa eläkkeelle jäämiseensä, vuoteen 1985, asti.

Lukuisten teatteriroolien lisäksi Tapio Hämäläinen esiintyi elokuvissa, tv-sarjoissa ja kuunnelmissa. Pyynikin kesäteatterissa hän näytteli kuutena kesänä *Tuntemattoman sotilaan* Rokkaa ja elokuvassa Saloa. Elokuvarooleista tunnetuin oli ”vuoristoneuvos” Tuura Uuno Turhapuro -filmeissä. Tv-sarjoista pitkäkestoisimmat olivat *Naapurilähiö* (1966–1973) sekä *Muumilaakson tarinoita*, jossa hän oli Hemulin äänitulkkina. Hämäläinen muistetaan miehekkään rehtinä, oivaltavana ja positiivisena näyttelijänä. Hän sai teatterineuvoksen arvonimen 1997.

Tapio Hämäläinen oli naimisissa tarjoilija Martta Röngän kanssa 1941–1963. Heille syntyi 1945 tytär Tuulikki. Aino Rädyn kanssa hän avioitui 1963.

Aino Kaarina Rätyn syntyi Suistamolla. Hänen isänsä oli metsäteknikko Hannes Rätyn ja äitinsä Tyyne Katri Pen-

Kuva: SKR

nanen. Aino Rätyn pääsi ylioppilaaksi 1951. Hän opiskeli työn ohella ja valmistui filosofian kandidaatiksi 1962, lisensiaatiksi 1977 ja tohtoriksi 1981. Väitöskirja käsittelee Ilmari Turjan näytelmiä. Rätyn-Hämäläinen oli Yleisradion kirjallisuus- ja taideohjelmien toimittaja 1962–1967, Suomen Kansallisteatterin tiedotussihteeri 1967–1970 ja Espoon kaupungin kulttuuriasiamies 1971–1979. Turun kulttuuritoimenjohtajan virasta hän siirtyi 1983 Helsingin kulttuurijohtajaksi. Hän jäi eläkkeelle 1990.

Aino Rätyn-Hämäläinen on tuottanut satoja radio- ja tv-ohjelmia, toiminut kolumnistina sekä julkaissut ilmaisutaitoa, teatteria ja taidetta käsitteleviä oppaita. Laaja-alaisesta kirjallisesta tuotannosta voi poimia merkittävimminä mm. teokset *Karjalan tyttäret* (1998), taiteilijan luomisprosessia käsittelevän *Arvoituksellinen Muusa – inspiraation lähteillä* (2010) sekä omaelämäkerrallisen *Voileipäkiviä* (2004). Hän on toimittanut ja kirjoittanut useita taiteilijaelämäkertoja sekä julkaissut runoantologioita. Rätyn-Hämäläinen on toiminut 15 vuoden ajan Ikäihmisten yliopistossa hallintotehtävissä ja luennoitsijana.

Osuuskunta Sigillum/Heli Teittinen

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.